

LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

la art. 1 Introducere

Schema 2¹

Încălcarea unei libertăți fundamentale a UE

(Structura de verificare generală)

I. Domeniul de protecție

• = Cazul respectiv al libertății fundamentale

1) Domeniul local și temporal de protecție

• în special nici o neaplicabilitate temporară a libertății fundamentale pe baza termenului de tranziție din Tratatul de aderare

2) Domeniul personal de protecție

a) Purtătorul libertății fundamentale (îndreptățit) ca persoană în cauză

aa) cetățean al unui stat membru

bb) persoană juridică cu sediul, administrația principală sau sediul central într-un stat membru

• comp. art. 48 TCE² (Principiul legal general)

cc) În unele cazuri: persoană juridică sau fizică protejată din state ne-membre

• includerea în domeniul de protecție conform concepției libertății fundamentale (de ex. a liberei circulații a mărfurilor) sau pe baza contractului conform legislației internaționale

• Membrii familiei angajaților și a celor stabiliți sunt protejați indirect (prin drept secundar)

b) În caz de necesitate îndeplinirea premiselor speciale legate de persoane³

3) Domeniul obiectiv de protecție

a) Situația reală de depășire a granițelor (→ Referința la Uniunea Europeană)

• în domeniul de protecție al libertăților fundamentale intră doar *mobilitatea economică care depășește granițele*

b) Conduită protejată a persoanei în cauză

• vezi *Schema 1*; aici delimitare față de celelalte libertăți fundamentale și de dreptul general de liberă circulație (art. 18 TCE⁴) prin considerarea punctului central

• atenție: fiecare libertate fundamentală cuprinde și dreptul la șederea necesară în alte state membre

c) Fără un domeniu special de excepție (fără o excepție a domeniului)

• conform art. 39 IV, 45 subal. 1 (și împreună cu art. 55) TCE⁵ sau dreptul secundar (vezi art. 45 subal. 2 TCE)

II. Îngrădire⁶

1) Acțiunea unui destinatar al unei libertăți fundamentale (a unui subiect legat de libertatea fundamentală)

• se poate afla și într-o neglijență (→ obligații de protecție legale ale libertăților fundamentale)

a) Acțiunea unui stat membru

• și responsabilii oficial din interiorul statului (regiuni, județe, comune etc.)

b) Acțiunea unui organ sau a unei instituții a Comunității/Uniunii

c) Doar în cazuri excepționale: acțiunea unei persoane private cu poziție de putere economică deosebită

aa) Regulamentele generale ale asociațiilor private, care împiedică exercitarea libertății fundamentale

• de ex. regulamentele asociațiilor sportive referitoare la sporturile profesionale (→ Trib. europ., *Walrave & Koch*; Trib. europ., *Bosman*)

bb) Contractele tarifare și măsurile conflictelor de muncă ale sindicatelor

• Trib. europ., *Laval* (fără deosebire între contractele tarifare și măsurile conflictelor de muncă)

cc) Regulamente generale ale angajatorilor, care împiedică exercitarea dreptului la liberă circulație a angajaților

• Trib. europ., *Angonese*; SCEPTICISM ÎN LITERATURA DE SPECIALITATE

¹ Varianta pe scurt, vezi și varianta integrală (în germană și engleză) la adresa www.lanet.lv/~tschmit1 (la "Lehre/Courses").

² În viitor art. 54 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

³ De ex. reședința pe teritoriul unui stat membru conform art. 43 subal. 1 fraza 2 TCE (în viitor 49 subal. 1 fraza 2 TFUE).

⁴ În viitor art. 21 TFUE.

⁵ În viitor art. 45 IV, 51 subal. 1 (și legat de art. 62) TFUE.

⁶ Alternativ se utilizează și noțiunea de "intervenție". Atenție: "îngrădire" respectiv "intervenție" nu înseamnă neapărat "încălcare". Doar o îngrădire, care nu este justificată prin barierele libertății fundamentale, încalcă libertatea.

2) Clasificarea acțiunii ca discriminare sau restricție

- a) Discriminare
  - aa) Discriminare deschisă (directă)
  - bb) Discriminare ascunsă (indirectă)
- b) Restricție
  - aa) Regulament, care are scopul de a împiedica schimbul economic intracomunitar direct sau indirect, real sau potențial
    - Noțiune de limitare inițială, foarte largă a Trib. europ. (din → *Dassonville*)
  - bb) Regulament legat de produs, nu legat de distribuție în general
    - restricționare de corecție a noțiunii de limitare prin Trib. europ. (din → *Keck*); dar pentru libera circulație a mărfurilor dezvoltă pentru alte libertăți fundamentale
  - cc) Efectele nu prea generale sau prea indirecte (Rule of remoteness, nu este încă explicat în detaliu)

III. Ilegalitatea îngrădirii (nici o justificare prin barierele libertății fundamentale)

1) Justificarea îngrădirii prin barieră explicită

- art. 30 TCE (libera circulație a mărfurilor), 39 III TCE (dreptul la liberă circulație al angajaților), 46 I TCE (libertatea de stabilire), 46 I împreună cu 55 TCE (libertatea prestării de servicii), 57 ss. TCE (libera circulație a capitalului și a plăților)⁷
- a) Îndeplinirea premiselor regulamentului barierei
  - noțiunile legale generale (ca de exemplu "ordine publică" și "siguranță publică") trebuie definite mai clar; acesta pot avea o altă semnificație decât în cadrul dreptului național
- b) Respectarea *barierei-barierelor*
  - aa) Relativitatea îngrădirii
    - aa) Scop permis
    - bb) Adecvare
      - Măsura trebuie să fie benefică pentru urmărirea scopului
    - cc) Necesitate
      - Măsura trebuie să reprezinte cel mai blând mod dintre toate mijloacele asemănătoare
      - Aici se află adesea problema principală a cazului
    - dd) Adecvare (relativitatea în sens strâns)
      - Verificat de către Trib. europ. adesea doar superficial
      - Sarcina impusă cetățeanului nu trebuie să fie nerelativă în ceea ce privește scopul urmărit
      - În special fără o încălcare a *conținutului esențial* al libertății fundamentale
  - bb) Nici o încălcare a drepturilor fundamentale
  - cc) Nici o încălcare a altui drept primar sau secundar al Uniunii

2) Justificarea îngrădirii prin bariere imanente

- recunoscut de la Trib. europ., *Cassis de Dijon*
- a) Aplicabilitatea barierei imanente: cazul unei limitări sau a unei discriminări ascunse (PĂRERE DOMINANTĂ ÎN GENERAL)
- b) Premisele barierei imanente: urmărirea *intereselor publice stringente*
  - doar interese ne-economice; în special protecția mediului, a sănătății și a consumatorului, drepturi fundamentale
- c) Respectarea barierei-barierelor (vezi mai sus)

Observație: Această schemă redă *structurile de bază*, care pe baza *convergenței* vaste a libertăților fundamentale din jurisprudența Trib. europ. sunt comune tuturor libertăților fundamentale. Acestea trebuie ajutate la particularitatea libertății fundamentale respective. Urmărește un punct de vedere economic răspândit, care ia în considerare în mod special convergența și *paralele puternice dintre libertățile fundamentale și drepturile fundamentale*. Deoarece în ambele cazuri este vorba de drepturi subiective, care reprezintă în primul rând drepturi de apărare, majoritatea elementelor teoriei și dogmaticii dreptului fundamental pot fi aplicate. În mod special trebuie făcută diferența clară și în cazul libertăților fundamentale ale UE între domeniul de protecție, îngrădirea și justificarea îngrădirii prin barierele libertății.

Indiciu de aprofundare: vezi pentru structura generală de verificare și substraturile dogmatice *Ehlers*, în: același (editor), *Europäische Grundrechte und Grundfreiheiten* (Drepturi și libertăți fundamentale europene), ediția a II-a 2005 = Ehlers (Herausgeber), *European Fundamental Rights and Freedoms*, 2007, respectiv art. 7; *Frenz*, *Handbuch Europarecht* (Manual de drept european), volumul 1, 2004, nr. margine 42 ss., 346 ss.; *Jarass*, *Elemente einer Dogmatik der Grundfreiheiten* (Elementele unei dogmatici a libertăților fundamentale), *Europarecht* (Drept european) 1995, S. 202 ss. și drept european 2000, p. 705 ss.; *Jarass*, *A Unified Approach to the Fundamental Freedoms* (O abordare complexă a libertăților fundamentale), în: Andenas/Roth (editor), *Services and Free Movement in EU Law* (Servicii și libera mișcare în legislația UE), 2002, S. 141 ss.; *Kingreen*, *Die Struktur der Grundfreiheiten des Europäischen Gemeinschaftsrechts* (Structura libertăților fundamentale ale Dreptului comunitar european), 1999; *Kingreen*, *Fundamental Freedoms* (Libertăți fundamentale), în: von Bogdandy/ Bast (editor), *Principles of European Constitutional Law* (Principiile legislației constituționale europene), 2006, S. 549 ss. – vezi mai ales *schema* lui *Ehlers*, art. 7 nr. margine 98; *Frenz*, nr. margine 463, 541 și *Haratsch/Koenig/Pechstein*, *Drept european*, ediția a V-a 2006, nr. margine 705.

(Fișier: Schema 2 (Circulația persoanelor))

⁷ În viitor art. 36, 45 III, 52 I, 52 I împreună cu 62 și 64 ss. TFUE.